

ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІТ-ПРОЄКТІВ

Сурков Є. М.

Науковий керівник – д.т.н., проф. Петров К. Е.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ІУС,
м. Харків, Україна

e-mail: yehor.surkov@nure.ua

In today's world, change is an integral part of most IT project management activities. Using a change management process minimizes the problems that arise when changes fail, but often change control is formal, and a change management procedure must be in place to control these actions and prevent catastrophic outcomes. This paper examines the problem of the lack of effective change management models in IT projects. The study also substantiates the relevance of the problem, examines existing models, formulates the purpose of the study, and provides an effective solution based on the analysis of existing models.

Сучасний процес управління змінами є невід'ємною складовою процесу управління проектами, що охоплює широкий спектр можливих змін: від технологій, людей та процесів до впливу на клієнтів та системи. Частіше за все змінюються цілі, плани проєкту; механізми реалізації; ресурси і способи їх використання; контракти та зобов'язання; використовувані стандарти і нормативні акти; зовнішні чинники, що впливають на проєкт. Для забезпечення ефективного виконання проєкту необхідно визначити формальні процедури управління змінами.

Згідно з даними звіту Standish Group CHAOS за 2020 рік [1], в якому досліджувалися проєкти розробки застосунків протягом 5 років, лише 31% проєктів є успішними, тобто завершеними вчасно та в рамках бюджету, 50% мали проблеми, а 19% провалилися так і не досягнувши поставленої мети. З цього можна зробити висновок, що більшість проєктів мають або недостатньо чітке визначення процесу управління змінами, або неякісну й неефективну його реалізацію. Практика контролю змін дозволила б адекватно оцінювати ризики, затверджувати зміни та налаштовувати графік з метою досягнення максимальної кількості успішно впроваджених змін і, отже, успішно завершених проєктів.

Слід зазначити, що одним з головних чинників провалу проєктів є швидка зміна середовища. Саме це призвело до переходу переважно на гнучкі методології управління проектами. Однак, кожен ІТ-проєкт має свої особливості і тому у керівників проєктів виникають труднощі в процесі управління змінами. Тому наразі гостро стає питання щодо розробки нових рішень, методів і моделей, які б повністю покривали процес управління змінами для всіх можливих ситуацій і будь-яких ІТ-проєктів.

Існує багато різних моделей управління змінами. Так, класична методологія 8D (Eight Disciplines) надає структурований і систематичний підхід до вирішення проблем, залучує та розвиває колективний інтелект для пошуку рішень і має достатньо високу ймовірність успішного завершення проєкту. Однак, ця вона має і недоліки (є витратною за часом і ресурсами). Крім того, вона має велику кількість бюрократичних процедур, що сильно обмежує гнучкість у вирішенні нових проблем.

У 1995 році Джон Коттер розробив покращену версію методології 8D, відому як модель Коттера [2]. У ній інтегровано деякі принципи гнучких методологій, ефективної комунікації персоналу. Порівняно з класичною моделлю 8D, модель Коттера відзначається більшою адаптивністю та здатністю швидко пристосовуватися до динамічного оточення, що зробило її більш привабливою для сучасних ІТ-проєктів. Але вона не завжди враховує специфіку конкретної зміни, іноді потребує значних ресурсів і може мати високу трудомісткість через недостатню гнучкість.

Модель Lean Change Management є більш сучасною, гнучкою й адаптивною через її пряму належність до підходів Agile. Основний її фокус направлений на постійне вдосконалення, мінімізацію ризиків і витрат [3]. Недоліками цієї моделі є відсутність чіткої структури дій, на противагу моделі Коттера, погана масштабованість (підходить тільки для невеликих змін), а також вона може бути складною для всіх учасників проєкту.

Отже, необхідно розробити модель, що враховуватиме всі переваги розглянутих моделей та ефективно долатиме їх основні недоліки.

На підставі детального аналізу існуючих підходів таку модель було розроблено. Вона сприятиме більш швидкому та гнучкому впровадженню змін, зменшенню ризиків і витрат. Головна увага приділяється створенню чіткої структури дій, що спрощує роботу учасників проєкту та забезпечує їх спільну спрямованість. Використання моделі сприяє активному залученню учасників проєкту, створює ефективні механізми комунікації. В результаті було досягнуто баланс між стабільністю та гнучкістю, що сприятиме успішній реалізації змін у проєктах будь-якого масштабу.

Список використаних джерел

1. Portman H. Review Standish Group – CHAOS 2020: Beyond Infinity. 2021. URL: <https://hennyportman.wordpress.com/2021/01/06/review-standish-group-chaos-2020-beyond-infinity> (дата звернення: 18.02.2024).

2. Zosym M. 8-кроковий процес змін Джона Коттера (John Kotter's eight steps). 2022. URL: <https://www.maxzosim.com/john-kotters-eight-steps/> (дата звернення: 01.03.2024).

3. Бортнік О. Підходи Agile та Lean: можливості застосування в органах місцевого самоврядування України. Аспекти публічного управління. 2020. Т. 8, №6. С. 70–80. DOI: 10.15421/1520107 (дата звернення: 01.03.2024).